

CZU 027.52(478-25)(091)=135.1

BIBLIOTECA „ONISIFOR GHIBU” – LA TREI DECENII DE ACTIVITATE ȘI REZISTENȚĂ

*Mircea CIOCHINĂ,
șef serviciu, Biblioteca „Onisifor Ghibu”*

Primele demersuri oficiale pentru înființarea Bibliotecii „Onisifor Ghibu” au fost făcute încă în anii 1990, când o delegație a Primăriei Bucureștilor a participat la activitățile cunoscute sub denumirea *Podul de Flori*, prima și remarcabila manifestare de redobândire a încrederii frățești între românii de pe cele două maluri ale Prutului. În august 1990, o delegație a Primăriei Bucureștilor a încheiat un protocol cu Primăria Chișinăului privind trimiterea ca donație a unei biblioteci de cărți românești. În componența acestei delegații s-a aflat și Gheorghe Buluță, directorul de pe atunci al Bibliotecii Municipale „Mihail Sadoveanu” din București.

În urma demersurilor întreprinse, s-a stipulat, în cadrul unui Protocol de colaborare interministerial din 19 iulie 1991, „crearea unei biblioteci publice la Chișinău, ca filială a Bibliotecii Municipale «Mihail Sadoveanu» din București”. Pentru punerea în practică a proiectului cultural respectiv, câteva zile mai târziu, pe 1 septembrie 1991, a fost semnat între primăriile municipiilor București și Chișinău, respectiv de primarul Chișinăului, Nicolae Costin, și primarul Bucureștilor, Ștefan Ciurel, un Protocol de colaborare culturală. În ziua de 2 septembrie, de către Gheorghe Buluță și Lidia Kulikovski, a fost încheiat un Protocol de colaborare între cele două biblioteci.

Inaugurarea Bibliotecii a avut loc la 15 ianuarie 1992, în ziua aniversării marelui poet național Mihai Eminescu. Inaugurarea s-a bucurat de o asistență extrem de numeroasă, printre care: Ion Ungureanu, ministrul Culturii și Cultelor din Republica Moldova; Ion Vartic, subsecretarul de stat al Ministerului Culturii din România; Nicolae Costin, primarul Chișinăului; Sorin Gabrea, viceprimarul Chișinăului; Mihai O. Ghibu; scriitorul Vasile Vasilache; poetul Mircea Ciobanu; criticul Laurențiu Ulici; Florin Rotaru, consilier teritorial de la Ministerul Culturii al României; Gheorghe Buluță, directorul Bibliotecii Municipale „Mihail Sadoveanu” din București; poetul Iulian Filip; Claudia

Balaban, președinta Asociației Bibliotecarilor din Moldova; Lidia Kulikovski, directoarea Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” din Chișinău.

Ctitorul Bibliotecii „Onisifor Ghibu”, Octavian Ghibu, chiar de la începutul Renașterii Naționale în Basarabia, și-a dorit deschiderea la Chișinău a unei instituții de carte, dar și a unui centru cultural. În baza dovezilor factologice, Biblioteca „Onisifor Ghibu”, în timp, a devenit cu adevărat un Centru cultural de reîntregire a Neamului. „Aici parcă se aud vocile distincte și încă nu s-au șters urma pașilor lui Ioan Alexandru, Adrian Păunescu, Grigore Vieru, Gheorghe Ghimpu, Antonie Plămădeală, Ion Vatamanu – nume devenite legende pentru toți românii de pretutindeni.” (Raia Rogac. *Biblioteca „Onisifor Ghibu”: două decenii de istorie*, p. 17).

Astfel, în capitala Republicii Moldova a fost fondată o bibliotecă de carte exclusiv românească, de la bun început având un rol primordial nu doar în Chișinău, ci și, mai ales, în localitățile rurale.

Iată doar câteva citate ale unor oameni iluștri referitor la deschiderea Bibliotecii „Onisifor Ghibu”:

„Deschiderea Bibliotecii «Onisifor Ghibu» într-un moment dificil – prin care treceau forțele politice, ce dobândiseră, la 27 august 1991, Independența – era un semn încurajator. În acele împrejurări deloc ușoare, orice gest, orice manifestare de solidaritate – a fraților din dreapta Prutului cu românii din Basarabia – conta, ne întărea speranța în viitor, într-o lume în care să domine adevărul, dreptatea, libertatea și democrația.”

Dr., prof univ. Alexandru MOȘANU, istoric

„Atunci când vezi un lucru bine făcut, ți se pare că altfel nici nu putea fi. De câte ori trec pe lângă Biblioteca «Onisifor Ghibu» din centrul Chișinăului sau intru în ea, am această senzație. Dar dacă nu se depuneau eforturi energice de către cei implicați, se putea întâmpla și altfel.”

*Ion UNGUREANU, Ministrul Culturii și Cultelor
al Republicii Moldova (1990-1994)*

„Deschiderea pentru public la Chișinău, în 1992, a Bibliotecii «Onisifor Ghibu», după decenii de izolare față de cartea tipărită în alfabet latin, a însemnat nu atât un act de recuperare culturală, cât un efort de a reconecta o parte a teritoriului național istoric la identitatea românească.”

Dr. Gheorghe BULUȚĂ, director al Bibliotecii Municipale „Mihai Sadoveanu” din București (1987-1996)

Pe parcursul a 30 de ani, Biblioteca „Onisifor Ghibu” a fost gazdă a numeroase evenimente culturale cu rezonanță internațională: conferințe, simpozioane, mese rotunde, ateliere profesionale și de dezbateri, ateliere de scriere creativă, concursuri, zile și expoziții tematice, recitaluri, întâlniri și dialoguri cu personalități din domeniile literaturii, politicii și științei, multiple expoziții de carte, dar și de pictură, de fotografii și documente.

Biblioteca se bucură de o atenție sporită din partea mijloacelor de informare în masă: ziare, reviste, emisiuni radio și TV. În cei peste 30 de ani de la fondare, s-au publicat peste 1500 de materiale despre activitatea Bibliotecii „Onisifor Ghibu”. Biblioteca mereu își extinde gama de servicii oferite utilizatorilor.

Pe parcursul anului 2023, pe lângă activitățile online, la Biblioteca „Onisifor Ghibu”, s-au desfășurat 151 de activități, la care au participat 5033 de utilizatori.

Spectacolul „Mihai Eminescu – Luceafărul Limbii Române”

Activitatea tradițională s-a desfășurat la data de 15 ianuarie 2023, debutând dimineața cu un recital poetic și cu unele colinde populare oferite de elevii Liceului „Principesa Natalia Dadiani” din Capitală, sub tutela profesorului de limbă și literatură română Octavian Graur. Partea doua a zilei a continuat cu un concert de anvergură organizat de Primăria Municipiului Chișinău în Sala mare

*Expoziția cu genericul „Marelui Luceafăr al Limbii Române – Mihai Eminescu”,
Palatul Republicii, 15 ianuarie 2023.*

a Palatului Republicii, unde, alături de cântărețul Cristi Aldea-Teodorovici, au evoluat copiii de la școlile muzicale din Chișinău. În cadrul acestui eveniment, în holul Palatului Republicii, angajații Bibliotecii „Onisifor Ghibu” au organizat două ample expoziții cu genericul: „Marelui Luceafăr al Limbii Române – Mihai Eminescu”.

Menținerea Păcii – imperativ al lumii contemporane

La data de 18 februarie 2023, la Biblioteca „Onisifor Ghibu”, a avut loc conferința „Menținerea Păcii”. Mesajul de deschidere a conferinței a fost realizat de Eugenia Ursu, președinte al A.O. „Moldova și Minoritățile Sale”, Club UNESCO și de Vitalie Răileanu, critic literar, directorul Bibliotecii „Onisifor Ghibu”.

Au conferențiat: Maria Gusca, directorul Filialei Chișinău a Universității Spirituale „Brahma Kumaris”, India; Jan Birk, reprezentant al Mișcării pentru pace din Germania, delegat al Organizației pentru pace „Deutsche Friedensgesellschaft”; Ion Mereuță, academician; Ana Sîrbu, cercetător științific; Victoria Lazariuc, profesor la Liceu-Internat Municipal cu Profil Sportiv; Victor Stepaniuc, istoric și politician, profesor universitar, ex-deputat în parlamentul RM, ex-președintele Comisiei Parlamentare pentru Cultură, Educație, Mass-Media; Eugenia Ursu, președinta Asociației „Moldova și Minoritățile Sale”, Club UNESCO; Irina Rusanovschi, președinte al A.O. Centrul Internațional de Colaborare și Dezvoltare „Phoenix”; Victoria Gherman,

profesor, Centrul de Excelență în Viticultură și Vinificație din Chișinău; Lucian Chiril, student, Centrul de Excelență în Viticultură și Vinificație din Chișinău; Stela Mitriuc, Artistă emerită din Republica Moldova; Olesia Șevcenko, soția ambasadorului Ucrainei în Republica Moldova, președinte al Clubului Internațional al Femeilor din Moldova. Conferința a fost moderată de doamna Gutiera Prodan, Maestru în Arte.

Programul „Chișinăul citește”

În anul 2023, Programul „Chișinăul citește” a ajuns la ediția a XX-a. Spre lectură au fost propuse următoarele cărți: *Patimile după Iov* de Val Butnaru, *Montana* de Alexandru Popescu, *Întâmplări cu tâlc* de Cristina Bujor.

Aceste cărți au fost promovate de Biblioteca „Onisifor Ghibu” atât prin expoziții tradiționale, cât și online. De asemenea, în bibliotecă au fost organizate 4 întâlniri cu scriitorii: 2 – în baza romanului *Montana* de Alexandru Popescu și 2 – în baza romanului *Patimile după Iov* de Val Butnaru.

În noiembrie 2023, la Biblioteca „Onisifor Ghibu” a fost organizată conferința de finalizare a Programului „Chișinăul Citește” (secțiunea maturi), la care au participat 133 de participanți alături de invitații speciali – scriitorii Val Butnaru, Mircea V. Ciobanu, Maria Pilchin, Mihaela Perciun.

Concurs literar bienal „Ioan Mânăscuță: 70 de ani de la naștere”

La 27 aprilie 2023, când scriitorul, traducătorul, jurnalistul și editorul Ioan Mânăscuță ar fi împlinit 70 de ani de la naștere, Biblioteca „Onisifor Ghibu” și Editura „Princeps” au lansat, drept omagiu distinsului maestru al cuvântului, un Concurs literar bienal cu două compartimente: „Eseu” și „Science Fiction”. Concursul a căpătat o amploare deosebită, fiind receptate lucrări semnate de participanții din România, Franța și aproape din toate colțurile Republicii Moldova.

Pe data de 30 august 2023, în Sala Nuciferă a Bibliotecii „Onisifor Ghibu”, a demarat Gala Premiilor participanților Concursului literar bienal „Ioan Mânăscuță – 70 de ani de la naștere”. Lucrările premiate vor fi inserate, integral sau fragmentar, într-un volum, care va fi publicat la Editura „Princeps”.

Conferința de finalizare a Programului „Chișinăul citește”.

Zilele „Ghibu” la Biblioteca „Onisifor Ghibu”

În perioada 25-27 mai 2023, Biblioteca „Onisifor Ghibu” a organizat „Zilele Onisifor Ghibu”. Astfel, timp de trei zile, scriitori, poeți, oamenii de cultură și utilizatorii bibliotecii au omagiat viața și opera celui mai important militant pentru Marea Unire de la 1918, promotor al învățământului și al culturii naționale, pedagog, istoric, publicist, memorialist și filozof al istoriei – Onisifor Ghibu.

Evenimentul a fost inaugurat cu depuneri de flori la Stela comemorativă „Onisifor Ghibu” (situată pe strada A. Pușkin, colț cu strada 31 august 1989 din Chișinău). Oaspeții evenimentului – scriitorii Leonid Popescu, Iulian Filip, Titus Știrbu și Vlad Zbârțioag – au venit cu o donație de carte și au împărtășit impresiile

Concursul literar bienal „Ioan Mânăscuță: 70 de ani de la naștere” (ediția I).

personale privind colaborarea cu Biblioteca „Onisifor Ghibu” de-a lungul anilor. Interpretul Ricky Ardezianu a venit cu un recital de muzică pentru chitară, încântând auzul celor prezenți cu piese patriotice.

Simpozionul „Europa – Moldova din perspectiva Summit-ului Comunității Politice Europene din 01 iunie 2023: conexiuni și dialog cultural”

La Simpozion, au participat reprezentanții Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene al Republicii Moldova și elevii din cadrul Liceului Teoretic „Spiru Haret” din Chișinău. Alexandra Pânzari, consultant principal în cadrul Ministerul Justiției, a susținut o prelegere cu tema „Convenția Europeană a drepturilor omului”. Interesați de acest subiect, elevii au venit cu mai multe întrebări cu privire la drepturile omului și Convenția Europeană. Un dialog interesant cu elevii a susținut domnul Valentin Dolganiuc, deputatul primului Parlament al Republicii Moldova.

Dialoguri filosofice cu Dorian Furtună

Dialoguri filosofice cu Dorian Furtună la Biblioteca „Onisifor Ghibu” reprezintă un nou proiect care se desfășoară sub formă de

Oaspeții Zilelor Onisifor Ghibu la Biblioteca „Onisifor Ghibu”.

întrebări și răspunsuri sau în forma unui dialog lejer (în total, pe parcursul anului 2023, au avut loc 6 dialoguri filosofice).

Pe data de 12 august 2023, proiectul a culminat cu lansarea cărții *Iluzia fericirii* de Dorian Furtună. Autorul a făcut o incursiune captivantă în paginile cărții, cititorii având ocazia să plonjeze într-o lume plină de emoții și înțelepciune. Printre momentele deosebite se mai numără discuții pe anumite subiecte abordate în carte și, desigur, zâmbetele și aplauzele prietenoase ale celor prezenți.

De menționat că proiectul are loc în afara programului de lucru, iar angajații Bibliotecii „Onisifor Ghibu” asigură buna desfășurare a activității respective, demonstrând astfel respectul și deschiderea față de necesitățile utilizatorilor.

Accesul persoanelor cu dizabilități în spațiul public

În ultimele decenii, capitala Republicii Moldova face eforturi considerabile pentru a moderniza infrastructura publică. Din păcate însă, problema accesului persoanelor în scaune cu roțile în edificii publice sau instituții de învățământ încă persistă.

Astfel, în anul 2023, Biblioteca „Onisifor Ghibu” a fost gazda mai multor discuții și dezbateri pe această temă, în cadrul cărora au fost analizate modalități de amenajare, schimbare și ajustare a spațiului public din Chișinău pentru a spori accesibilitatea persoanelor cu dizabilități. În acest context, Vitalie Răileanu, directorul

Lucrările Simpozionului „Europa – Moldova din perspectiva Summit-ului Comunității Politice Europene din 01 iunie 2023: conexiuni și dialog cultural”.

Dr. Dorian Furtună, etolog și filosof, în cadrul Dialogurilor filosofice la Biblioteca „Onisifor Ghibu”.

Bibliotecii „Onisifor Ghibu”, a participat la Conferința internațională „Biblioteci pentru comunități incluzive”, organizată de Biblioteca metropolitană „Mihail Sadoveanu” din București, cu o comunicare cu tema „Accesul persoanelor dezavantajate într-o bibliotecă incluzivă (Biblioteca «Onisifor Ghibu» – instituție model)”.

Ineditul Eugen Cioclea – 75 de ani de la naștere

La 4 august 2023, Biblioteca „Onisifor Ghibu” a organizat conferința literară consacrată scriitorului Eugen Cioclea la cei 75 de ani de la naștere. În cadrul evenimentului, a fost valorificată personalitatea lui Eugen Cioclea – o voce poetică inconfundabilă, care s-a declarat „cel mai trist poet din Europa”.

La activitate, alături de cititori pasionați de creația lui Eugen Cioclea, au fost participat scriitorii Leo Butnaru, Emilian Galaicu-Păun, Dumitru-Dan Maxim, Iulian Filip, Anatol Moraru, Mihaela

Dezbateri despre accesul persoanelor cu dizabilități în spațiul public.

Perciun, Virgil Botnaru, Gheorghe Bîlici, Liviu Belii; Victor Beșliu, doctor în științe tehnice, profesor universitar, coleg de clasă și de studii la Moscova cu Eugen Cioclea; Valeriu Pasat, academician, ex-ministru al Apărării Republicii Moldova, doctor habilitat în istorie.

Salonul Internațional de Carte Bookfest

Pe 2 septembrie 2023, Salonul Internațional de Carte Bookfest, la cea de-a VI-a ediție, a poposit la Biblioteca „Onisifor Ghibu” pentru lansarea volumului *Vizită în casa unui bărbat în absența soției sale* de Adriana Bittel – una dintre cele mai înzestrate prozatoare din literatura română de azi.

Cenaclul literar-artistic „Vocea Generațiilor”

Cenaclul literar-artistic „Vocea Generațiilor” a fost fondat în ideea de a promova creația literar-artistică a românilor de pretutindeni, având la activ peste 75 de ședințe cu oameni de diferite vârste și profesii de pe ambele maluri ale Prutului, uniți de dragoste față de frumos.

Pe 14 octombrie 2023, la Biblioteca „Onisifor Ghibu”, a avut loc o nouă ședință a Cenaclului, la care au participat scriitorii Zina Izbaș, poetă; Veronica Pârlea-Conoval, poetă; Gutiera Prodan, Maestru în Arte; Mircea V. Ciobanu, critic literar; Valeriu Mocanu, interpret de muzică populară; Maria Crețu, poetă; Neculai Crețu, flautist; Constantin Bulboacă, președinte Cenaclului, scriitor, profesor; Eleonora Bulboacă, profesoară de limbă română; Gabriel

Conferința literară consacrată scriitorului Eugen Cioclea la cei 75 de ani de la naștere.

Lecturi poetice din cadrul Cenaclului literar-artistic „Vocea Generațiilor”.

Todică, scriitor, pictor; Maria Gina Todică, președinta Cenaclului „Nicolae Labiș” din Fălticeni, România.

Angajații Bibliotecii „Onisifor Ghibu” muncesc asupra manuscriselor unor personalități marcante ale culturii române: academicieni, profesori, scriitori etc. O mulțime de manuscrise, care au rămas nepublicate din mai multe motive, merită a fi editate și redescoperite.

În acest scop, la inițiativa lui Vitalie Răileanu, directorului Bibliotecii „Onisifor Ghibu”, și a doamnei Lidia Kulikovski, directorului general de atunci al Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”, în anul 2011, a fost fondat Laboratorul de Cercetări Literare și Biobibliografice „Onisifor Ghibu”. Misiunea Laboratorului constă atât în pregătirea pentru tipar și publicarea unor materiale inedite, cât și în elaborarea exegezelor literar-bibliografice.

În perioada anilor 2011-2023, în cadrul Laboratorului de Cercetări Literare și Biobibliografice „Onisifor Ghibu”, au fost editate 22 de volume de exegeze literare, consacrate personalităților marcante din domeniul literaturii și cercetării literare: acad. Mihai Cimpoi, criticul literar Ion Ciocanu, cercetătorul-hasdeolog

Scriitorii Ioana Pârvulescu, Mircea V. Ciobanu și Grigore Chiper, în cadrul Salonului Internațional de Carte „Bookfest” la Chișinău, Biblioteca „Onisifor Ghibu”, 2 septembrie 2023.

Pavel Balmuș, profesorii universitari Alexandru Burlacu, Sergiu Pavlicencu, Nicolae Bilețchi, scriitorii Anatol Ciocanu, Petru Dudnic, Petru Cărare, Eugen Cioclea, Nicolae Esinencu, Ion Vatamanu. Volumele au fost apreciate și premiate în cadrul diverselor simpozioane, colocvii, însumând 7 premii ale Asociației Bibliotecarilor din Republica Moldova, 3 premii ale Uniunii Scriitorilor din Moldova, Premiul Municipal Special pentru Tineret (literatură).

Ajunsă la trei decenii de activitate pe tărâmul iluminării culturale, Biblioteca „Onisifor Ghibu” rămâne un templu al cunoașterii și al creației. Instituția s-a bucurat mereu de prezență vie în viața comunității chișinăuene, remarcându-se prin competență, eficacitate, spirit de acțiune, și devenind un model de bune practici în sistemul bibliotecar municipal și național.

Fotografii: Biblioteca „Onisifor Ghibu”